

KRONIKA / CHRONICLE

Architekt Vladimír Chamrád a jeho texty ze třicátých a čtyřicátých let
 (K 75. výročí vzniku expozitury Zemského národního výboru v Moravské Ostravě)

„V Moravské Ostravě se zřizuje expositura moravskoslezského zemského národního výboru. Její působnost se vztahuje a) na správní okresy Bílovec, Bruntál, Fryštát, Frývaldov, Hlučín, Nový Jičín, Krnov, Místek, Opava-venkov a Český Těšín a b) na statutární města Moravskou Ostravu a Opavu.“ – takto lapidárně kodifikoval existenci expozitury Zemského národního výboru v Brně se sídlem v Moravské Ostravě Dekret prezidenta republiky č. 121/1945, vydaný 27. října 1945. Událost, již předcházela poměrně složitá politická jednání, zahájená krátce po osvobození v květnu 1945 a vedená na úrovni československé vlády, Zemského národního výboru v Brně a sekretariátů politických stran, měla naprosto zásadní význam pro resuscitaci válkou těžce postiženého regionu v širokém spektru témat, počínaje průmyslem a zemědělstvím přes obnovu a modernizaci technické a dopravní infrastruktury, liniových staveb a řešení otázek spojených se zajištěním obytné výstavby až po odsun německého obyvatelstva a následné osídlení pohraničních oblastí, řešení vztahů s Polskem nebo kulturní sféru, zejména obnovu činnosti českých divadel v Ostravě a Opavě a vydávání periodického tisku. Osobností spjatých s tímto hektickým, dosud ne zcela plně poznáním údobím moderních dějin severní Moravy a Slezska,¹ byla celá řada; klíčovou, byť často více symbolickou roli sehrávali předšedové expozitury. Tento post po Josefu Bilanovi Šinovském (1902–1973)² dne 27. října 1945 zaujal Vladimír Chamrád (1903–1969),³ který se po zrušení expozitury (1949) stal prvním předsedou Krajského národního výboru v Ostravě.

Chamrád byl původně středoškolským učitelem češtiny, němčiny a francouzštiny, po dosažení odborného vzdělání se věnoval architektuře, aniž by rezignoval na politickou práci, a v závěru kariéry se stal vysokoškolským pedagogem na Vysokém učení technickém v Brně. Určitě překvapí, že cesta Vladimíra Chamráda od ostravské expozitury k profesuře na brněnské technice byla mnohem klikatější, než jak by se mohlo zdát: Chamrád, který se narodil v Brušperku v rodině strojníka Vítkovických železáren, po absolutoriu reálky v Místku a doplňující maturitě na učitelském ústavu (1921) krátce učil ve Fryčovicích a Trojanovicích, záhy však odešel studovat filologii nejprve do Prahy a od roku 1923 na filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, kde poznal řadu vynikajících osobností (Otakar Chlup, Vladimír Helfert, Inocenc Arnošt Bláha). Jazykovou přípravu rozšířil studiem v Paříži a ve Štrasburku. Po absolutoriu získal suplentské místo profesora češtiny, francouzštiny a němčiny na první, posléze učil na druhé české státní reálce v Brně. Až teprve v roce 1927 začal studovat architekturu na české technice v Brně; studium po několikerém přerušení dokončil v roce 1937, kdy se stal zaměstnancem architektonické kanceláře Jindřicha Kumpošta (1891–1968). Od studentských let

- 1 Dosud nejpřesvědčivěji Miroslav KOCÍCH, *Úloha a místo expozitury Zemského národního výboru v Ostravě*, Slezský sborník 65, 1967, č. 3, s. 328–335.
- 2 Pavel ŠOPÁK, *Josef Bilan Šinovský mezi Českým Slezskem a komunistickou stranou*, Acta historica et museologica Universitatis Silesianae Opaviensis 10, Opava 2017, s. 213–219.
- 3 Starší literatura mylně uvádí datum narození 14. ledna 1904, například Viktor FICEK, *Biografický slovník širšího Ostravska 4*, Opava 1981, s. 46–47, ve skutečnosti se Chamrád narodil 14. ledna 1903. Viz ZA Opava, sbírka matrik, sign. M–III–26.

jeho život zásadně ovlivňovalo členství v komunistické straně (od 1929) a silná potřeba veřejné aktivity: v čase studia vystupoval v řadách *Kostufry*, byl jednatelem brněnské *Levé fronty* (1929–1932), ve třicátých letech členem krajského výboru KSČ v Brně atd.⁴ Toto angažmá mu na počátku okupace vyneslo zatčení (2. října 1939) a pobyty ve věznicích na Špilberku, ve Vratislavi, Bytomi i jinde. Po propuštění (1941) se usadil v Místku, kde si otevřel projekční kancelář. Záhy se však zapojil do odbojové činnosti v regionu a zejména v rodném Brušperku.⁵ V prosinci 1945 jej potkáváme ve výboru *Slezské národní rady*,⁶ nárokovájící resuscitaci Země slezské, avšak již o rok později, na osmém sjezdu KSČ v březnu 1948, se stal členem ústředního výboru strany; následně ve své politické práci naplňoval pevnou stranickou linii, počítající s demontáží zbytků zemského zřízení a s prosazením uspořádání regionální samosprávy formou krajů.⁷ Tak byl Chamrád coby předseda expozitury Zemského národního výboru postaven do čela Krajského národního výboru v Ostravě. Záhy na to byl povolán do Prahy na místo náměstka primátora Václava Vacka, v závěru padesátých let stanul v čele *Agroprojektu* a až v roce 1958, při reorganizaci výuky architektury na brněnské technice, mu byl svěřen jeden ze tří ateliérů architektury a udělen titul profesor. Brněnské škole zůstal věrný až do své smrti.

Svou veřejnou činnost doplňoval publikační, vesměs publicistickou aktivitou. Již během studií napsal pro *Lidové noviny* několik fejetonů se sociální pointou;⁸ v době, kdy stál v čele *Agroprojektu*, se věnoval otázkám efektivnosti investiční výstavby v zemědělství a proměnám vesnice;⁹ v závěrečné brněnské etapě svého života se podílel na sepsání dějin výuky architektury na brněnské technice.¹⁰ V této připomínce Chamrádovy osobnosti se podrobněji věnujeme pouze těm článkům, jež vydal v průběhu druhé poloviny třicátých let, a dvojici koncepčních textů zveřejněných v roce 1946. Ty se totiž bezprostředně týkají regionu Slezska a Ostravska, resp. anticipují postoje, které Vladimír Chamrád jako významný veřejný činitel mohl uplatňovat.

Skupinu Chamrádových textů z poloviny třicátých let identifikujeme ve dvou periodických, obsahově velmi odlišných. Prvým byl časopis *Technik*, vydávaný od října 1931 s podtitulem *Časopis akademických obcí českých vysokých škol technického směru v Československu*. Jeho spolupráci s periodikem máme doloženu pro období od ledna 1936 do dubna následujícího roku. Ke svému prvnímu příspěvku byl vyprovokován patrně záměrně provokativním textem jistého studenta J. Zikmunda, jenž napsal na adre-

4 Po letech napsal vzpomínku na svou politickou činnost ve třicátých letech, viz Vladimír CHAMRÁD, Kus života, in: Za lepší svět. Sborník statí a vzpomínek na studentské pokrokové hnutí třicátých let, Praha 1963, s. 378–381.

5 Zajímavým dokumentem je fotografie Vladimíra Chamráda při projevu na shromáždění občanů při přebírání správy města místním národním výborem dne 4. května 1945, SOkA Frýdek-Místek, Archiv města Brušperk, inv. č. 189.

6 *Ustavení Slezské národní rady v Opavě*, Hraničář 2, 1946, č. 3, 18. ledna, s. 1.

7 M. KOCÍCH, Úloha a místo expozitury, s. 335.

8 *Děcko s červenou čepičkou*, Lidové noviny 31, 1923, č. 496, 4. října, s. 1–2; *Slzy ve snu*, Lidové noviny 31, 1923, č. 624, 13. prosince, s. 1; *Zbojníci*, Lidové noviny 34, 1926, č. 105, 27. února, s. 1.

9 *Tváří k vesnici!*, Československý architekt 11, 1956, č. 25, s. 1; *Poučení z anglického venkova*, Zemědělské noviny 18. srpna 1957; *Za hospodárnost ve výstavbě*, Zemědělské noviny, 15. března 1956; *Otázky projektové přípravy zemědělské výstavby*, Zemědělské stavby 1, 1957, č. 1, s. 1–3; *Typy nebo individuální projekty*, Zemědělské stavby, č. 2, s. 43–47; *Zásadní obrat*, Zemědělské stavby, č. 11, s. 364–366.

10 Felix HAAS – Vladimír CHAMRÁD, *K dějinám Fakulty architektury a pozemního stavitelství VUT v Brně*, in: Sborník Vysokého učení technického v Brně 1959, č. 3–4, s. 31–38.

su krásného písemnictví tato těžko uvěřitelná slova: „[My technici] *necháváme beletrii lidem, kteří na světě nic lepšího nedovedou*“ nebo „*tak si nakonec musíme přiznat: z výsad techniků je také – pohrdání beletrií.*“¹¹ Přísný odsudek beletristické literatury nenechal čtenáře chladnými a mezi jinými vystoupil také Vladimír Chamrád s textem nikoliv pouze polemickým, nýbrž přímo programovým – a u Chamráda, absolventa filozofické fakulty, nepřekvapí, že v jeho úvaze defiluje plejáda jmen vynikajících spisovatelů, jejichž dílo čtenářům doporučuje (Sinclair Lewis, Maxim Gorkij, André Gide, André Malraux, Upton Sinclair), a to rovnou s dvojitou pointou: 1/ „*Technik potřebuje číst soudobý román, má-li porozumět současné době*“; 2/ „*Technika není něco izolovaného, jest součástí kultury a její působení v životě celé společnosti vykonává na ni silný a trvalý vliv – a tu zase nám udělá lepší službu dobrý román než tucet statistik.*“¹²

Palčivou rozpornost moderní doby, její dvojakost – na straně jedné nezadržitelný technický pokrok, slibující zvýšení kvality života, na straně druhé prohlubující se sociální rozpory – Chamrádovi skvěle vyjádřil Chaplinův film *Moderní doba* (*Modern Times*, 1936). A nejen to, „*nikdo nám dosud tak dokonale nezobrazil maloměstácké představy o bydlení*“¹³ tak, jak to učinil slavný americký komik. Sociálně reformistický aspekt vyznívá z přehledů nově vydaných knih, z nichž zaujme připomínka knihy *Obytný dům dneška* od Jana Evangelisty Kouly (1896–1975) – „*první moderní učebnice o struktuře domu,*“ jež by měla „*nalézt co nejvíce rozšíření, zejména mezi architekty*“.¹⁴ Chamrád našel slova uznání také pro Boženu Němcovou, Marii Majerovou, Richarda Weinaera, Josefa Pekaře, bratry Čapky, Karla Tomana, z cizích umělců Johna Dos Passose a Stefana Zweiga. Zvláštní pozornost zasluhuje Chamrádovo ocenění amerického biologa, „*poctivého a statečného bojovníka*“ Paula de Kruif (1890–1971) za jeho proslulé vědeckopopulární knihy, které vyznačuje provázanost rozvoje moderní vědy s poznáním, že jediné s odstraněním chudoby se otevře celému lidstvu šťastná budoucnost.¹⁵ Chamrád ve svých názorech vystupoval jako intelektuál vědomý si odpovědnosti za budoucí vývoj; implicitně tak popíral chápání techniky jako činnosti cynicky jednostranně zaměřené na individuální profit a naopak ji chápal jako intelektuální dobrodružství i službu lidem, neboť technika je neoddelitelná od mravních hodnot, od úcty k člověku nebo od vědomí individuální odpovědnosti za důsledky svého rozvoje.

Jestliže v časopise studentů technických škol se Chamrád vyjadřoval k obecným otázkám, v *revui moravskoslezské turistiky, lyžařství a cizineckého ruchu*, jak zněl podtitul časopisu *Krásná zem*, původně vycházejícího pod názvem *Bezkydy – Jeseníky*, zveřejnil v letech 1938 a 1939 několik úvah odlišného rázu. Po uzavření Mnichovské dohody (29. / 30. září 1938) zůstaly Beskydy jedinými horami, které v údobí Druhé republiky a následně Protektorátu mohly být využívány pro zimní i letní turistiku a Lysá hora se stala nejvyšší horou okleštěného území. Zájem českých turistů o tyto hory neobyčejně vzrostl, což Chamráda pobídlo k sérii praktických rad, jak má letní byt na horách vypadat,

11 J. ZIKMUND, *Beletrie pro technika*, Technik 5, 1935–1936, č. 4, 15. listopadu 1935, s. 67–68.

12 Vladimír CHAMRÁD, *Beletrie pro technika*, Technik 5, 1935–1936, č. 6, 20. ledna 1936, s. 100–101.

13 V. CHAMRÁD, *Chaplinův film „Moderní doba“*, Technik 5, 1935–1936, č. 12, 5. června 1936, s. 213.

14 TÝŽ, *Z knižní kultury*, Technik 6, 1936–1937, č. 7, 5. února 1937, s. 125–126. Dále TÝŽ, *Kulturní události*, Technik 6, 1936–1937, č. 8, 1. března 1937, s. 141; TÝŽ, *Kulturní přehled*, Technik 6, 1936–1937, č. 10, 25. dubna 1937, s. 176–177.

15 TÝŽ, *Kulturní přehled*, Technik 6, 1936–1937, č. 10, 25. dubna 1937, s. 177.

co je třeba zlepšit, aby byl dosažen jistý *civilizační komfort*. Pisatel nezapře architekta, resp. technika, který rovnomocně oceňuje „*intimní a uklidňující charakter*“ hor, „*jejich malebnost a přírodní rozmanitost*“, avšak počíná si pragmaticky, protože každý host „*denně nutně vyžaduje civilizační opatření*“, týkající se hygieny a čistoty, praktičností a určitých standardů, jakými jsou přísun vody, kanalizace nebo ventilace, v ideálním případě zajištění elektřiny a splachovacího klosetu.¹⁶ Civilizační aspekt se v některých textech o Beskydech mění ve dvojnásobek požadavek kladený na horské refugium: jednak jde o rekreaci, jednak o „*možnost evakuace v případě války*“. „*Už dnes se musíme starati, kam a jakým způsobem ukryjeme desítky tisíců dětí, které by nechal jen šílený mozek v případě války v městě*“, píše doslova a tuto obavu opakuje i později. Měl na mysli jednoduché dřevěné stavby v areálech, jež by umožnily evakuaci všech (sic!) dětí z Ostravska do hor a v čase míru by sloužily jako feriální osady.¹⁷ Takové postoje prozrazují nejen autorův sociální cit, ale zejména organizační vlohu a nepochybně značnou velkorysost v uvažování. Tyto osobnostní kvality uplatnil také v dalších textech, v nichž se do popředí dostal další aspekt jeho teoretického uvažování, jímž byla plánovitost. Napsal-li úvahu o *regulaci Beskyd*, měl na mysli komplexní a efektivní využití hor jak pro turistiku, tak pro dlouhodobou rekreaci, pro zdravotní a sociální účely i pro účely ochrany obyvatelstva před válečnou líticí. V textu o horském regionu uvažoval jako urbanista, sledující moderní trendy v regionálním plánování, jež spočívá v chápání určitého regionu jako racionálně pojímané, proorganizované struktury. Typologie návštěvníků hor – rekreatantů toužících po klidu, turista spějící k výšinám nebo lyžař, nemocný člověk „*hledající v horách zdraví*“ – podmiňuje kritické zhodnocení současných možností a nastolení požadavků za přispění zahraničních vzorů s výslovným upozorněním na jediný rekreační objekt, jenž v době vzniku článku „*reprezentoval moderní architektonické snahy*“ na horách, kterým byl funkcionalistický hotelový objekt německého turistického spolku na Bílém kříži. Ačkoliv jde o „*skvělé architektonické dílo*“, to „*ale nebude patrně vzorem pro příští chaty, protože je provedeno velmi nákladně v železobetonu, nikoli ve dřevě*.“¹⁸

Akcent na rekreační funkci Ostravska vyznačuje poslední z Chamrádových úvah zveřejněných v *Krásné zemi*, pozoruhodné některými aspekty, jež anticipují poválečné texty: Pisatel akcentoval význam *plánu* při organizaci hospodářských aktivit, směřujících k dostatečnému *životnímu standardu*, potřebu zřídit *centrální krajský orgán* pro veškeré veřejné aktivity, vypracovat „*vědecky spolehlivou analýzu kraje*“ – což anticipuje poválečný Zemský studijní a plánovací ústav moravskoslezský v Brně a jeho publikační aktivitu, docenit rekreaci a turistiku jako významné hospodářské činitele, důležitost efektivní dopravy a realizaci *regulace Beskyd* jako komplexu organizačních a investičních aktivit v regionu jihovýchodního Ostravska, směřujících k zajištění podmínek k nové dominantní funkci, již má být lázeňství, turistika a rekreace.¹⁹

Chamrádův příspěvek do almanachu vydaného k dvacátému sjezdu československých inženýrů v Moravské Ostravě v květnu 1947 zrekapituloval starší názory a nabyl podoby koncepčního materiálu. Pisatel položil důraz na rozpor mezi chaosem a řádem; první pol mu reprezentovala „*dožívající liberalistická ideologie*“, patřící minulosti, naproti tomu

16 TÝŽ, *Připravujeme se na hosty*, Krásná zem 13, 1939, č. 1, s. 6–7.

17 TÝŽ, *Nevyužitá zeleň na Ostravsku*, Krásná zem 12, 1938, č. 3, s. 37–38.

18 TÝŽ, *Zhodnocení a regulace Beskyd*, Krásná zem 12, 1938, č. 5, s. 78–79.

19 TÝŽ, *O vzkříšení Ostravska*, Krásná zem 12, 1938, s. 80–82.

o *řád* usiluje národní a demokratická revoluce, náležitější přítomnosti a budoucnosti; činí tak prostřednictvím *plánu* ve smyslu celé řady praktických opatření. V úběžníku plánování je opatření rozličných *civilizačních zařízení* (např. stavba přehrad, maximální mechanizace těžby uhlí, výstavba sídlišť, dislokace průmyslu, rozvoj vědeckovýzkumných institucí atd.) – naproti tomu teoretický protějšek této aktivitě tvoří úvahy o nových *hodnotách*, o smyslu práce. Cílem všeho úsilí je každopádně *soulad*, „*harmonické sladění životních potřeb*.“ Sociální reformismus, až utopismus, pojící se s vizí proměny Ostravska v „*krásnou zahradu od Beskyd po Jeseníky*“, není prost akcentu na moderní metodu urbanistického plánování, jímž je krajinné plánování (*krajinný plán*), jak pro ně plédovali zejména brněnští urbanisté. Právě ony *přísné zásady urbanistické* budou určovat podobu nových měst, satelitů Ostravy, která svým centrem bohužel až příliš vyjadřuje „*hříchy minulosti, kdy nebylo postupováno podle plánu*.“²⁰

Tyto a další názory Chamrád prezentoval v posledním textu z doby před únorem 1948, v němž se vrátil do minulosti. Za počátek krize, v níž se ocitl region Slezska a Ostravska se všemi politickými důsledky, považoval zrušení Země slezské v roce 1928 a nastolení brněnského administrativního diktátu. Mimo opozice *rozpolcenosti* (minulost) a *harmonického útvaru* (současnost, budoucnost) v sociálním smyslu slova, jehož dosáhneme jedině cestou uplatnění metody plánování (cílem je zvyšování *životní úrovně*), a poukazu k proměně hodnotové základy v současnosti Chamrád akcentoval hodnotu Košického vládního programu jako rámcové směrnice, kterou teprve místní a okresní národní výbory naplní realitou. Je nápadné, s jakým despektem hovořil o zemské administrativě a pražských ministerstvech, jež hodnotil jako rezidua starého byrokratismu s implicitní potřebou rozžehnat se se zemským zřízením; decentralizaci tedy *a priori* podporoval, avšak požadavek na obnovení Země slezské považoval za „*ilusorní, ježto hranice zemské smazal už dávno moderní život, který se nevyvíjel v těsném sevření zemských hranic, ale pronikal za hranice a bez ohledu na ně se formoval dle hospodářských zákonitostí*.“²¹ Po roce 1948 se tato racionalizační tendence ještě vyhroutil a současně mířila ke změně přístupu k otázkám veřejného zájmu: „*lidoví zástupci v národních výborech musí přestat s diktátorskou samovládou, musí se zbavit vrchnostenských způsobů bývalých okresních hejtmanů*“²² hřímal v úvodníku *Věstníku Ostravského kraje*, periodika, jež bylo koncipováno jako informační bulletin samosprávy a které nepřežilo rok 1950. Chamrádovu specifickou pozici lze tedy označit jako humanistický technokratismus, nápadně se lišící od direktivního stalinského technokratismu první půle padesátých let. Jistě právě proto byl z Ostravska odvolán do Prahy, kde mohl své racionalistické chápání veřejné služby uplatit při náročných technicko-organizačních otázkách výstavby hlavního města republiky. Spojení racionalismu s přesvědčením o úloze vedoucího pracovníka jako někoho, kdo řídí a současně pomáhá lidem uskutečňovat vytýčené záměry, vyjádřil při různých příležitostech, například v glose o návštěvě Polska, která stojí za ocitování: „*Byl jsem zvědav, jak se Poláci vypořádali s problémem obnovy hlavního polského města Varšavy*“, načež vyzdvihl, „*že na stavbách vládne dokonalá organizace práce. Plán každé stavby je*

20 TÝŽ, *Význam ostravské průmyslové oblasti při budování státu*, in: Technická práce na Ostravsku 1936–1946. Vydáno k XX. sjezdu československých inženýrů, Ostrava 1946, s. 49–51.

21 TÝŽ, *Osvobozená země*, in: Osvobozená země 1945–1947, Ostrava 1947, s. 11–16.

22 TÝŽ, S novou lidovou správou do nového života, *Věstník Ostravského kraje* 1, 1945, č. 1, 15. března, s. 1–2.

promyšlen do nejmenších detailů a rozpracován do titěrných podrobností, takže nic není při provádění neznámé a předem neurčené.“ A závěrem ještě zdůraznil: „Tato organizace práce imponuje, zvláště pak imponuje, že nejvyšší činitelů stavebních závodů jsou denně na stavbě a sami řídí její provádění. Naši ředitelé národních stavebních závodů by si měli vzít z toho příklad a měli by se naučit řídit práci nikoliv od zeleného stolu, ale přímo na stavbě“.²³ Každopádně hospodářské či technickoorganizační aspekty jednoznačně nadřazoval nad jakoukoliv historickou tradici, tj. jeho odmítání Země slezské bylo zdůvodněno věcně, životní empirií, a nikoliv politicky, byť po roce 1989 bylo Chamrádovo jméno připomínáno – zcela ahistoricky – s jistou výčitkou,²⁴ a jeho skutečné názory a postoje se nebraly jako důležité. Tato stručná připomínka Vladimíra Chamrádovy je tedy více než jen připomínkou osobnosti stojící v čele expozitury Zemského národního výboru Ostravě v krátkém časovém intervalu její existence; je především výzvou k podrobnějšímu a hlubšímu studiu názorového spektra činitelů zemské a krajské samosprávy; názorů osobností, které ovlivňovaly osudy lidí a celého regionu.

Pavel Šopák

Za doc. Martinem Kloubkem

Krátce před uzávěrkou tohoto čísla Slezského sborníku redakci zastihla smutná zpráva, že necelý měsíc po svých sedmdesátých narozeninách zemřel doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D. Bývalý elitní kriminalista, vysokoškolský pedagog a neúnavný popularizátor vědy byl mimo řady dalších aktivit také dlouholetým spolupracovníkem a konzultantem odborných zaměstnanců Slezského zemského muzea při výzkumu dějin kriminalistiky a bezpečnostních sborů.

Tato krátká vzpomínka nemá ambici shrnout životopis zesnulého. Ten se snad v budoucnu stane předmětem podrobnějšího a povolanějšího zpracování. Namísto toho bych rád na omezeném prostoru alespoň stručně načrtl, v čem spatřuji Kloubkův přínos a odkaz pro historické bádání.

Nutno předeslat, že historie byla Martinu Kloubkovi především koníčkem, nikoliv pracovní náplní v pravém slova smyslu. Navzdory tomu dokázal příkladně skloubit zkušenosti ze své praxe policejního vyšetřovatele s metodami historické práce. Jako nadšený amatérský badatel v řadě článků rozebral četné významné kauzy českých dějin (konfinace Karla Havlíčka Borovského, smrt Jana Nepomuckého a další) z pohledu moderní kriminalistiky a kriminologie, ale zároveň na základě studia dobových pramenů.

Vedle vlastní badatelské činnosti, jejíž výsledky mají vesměs podobu drobnějších statí v konferenčních sbornících, ovšem Kloubek sehrál nezastupitelnou roli především jako organizátor. Coby dlouholetý spolupracovník pražského Muzea Policie ČR patřil mezi policisty, kteří stáli před 15 lety u zrodu policejně-historických konferencí, pořádaných zmíněnou institucí. Právě Martin Kloubek svými zkušenostmi vysokoškolského pedagoga značně přispěl k postupné profesionalizaci těchto setkání, původně sdružujících především amatérské badatele a sběratele. Vedle současného ředitele policejního muzea Radka Galaše a dalších entusiastů to byl právě Kloubek, kdo významně přispíval k propojová-

²³ TÝŽ, *Co jsme viděli v Polsku*, Věstník Ostravského kraje 1, 1945, č. 7, 15. června, s. 1.

²⁴ Jan JANÁK, *Moravská a slezská správa a samospráva v letech 1740 až 1948*, Vlastivědný věstník moravský 42, 1990, č. 3, s. 356.

ní výzkumných aktivit policistů-nadšenců na jedné a profesionálních historiků na druhé straně. Jedněm i druhým se Kloubek nezdávka stával metodickým poradcem. Tuto nezastupitelnou roli sehrál naposledy pár týdnů před svou smrtí při konzultacích koncepce zamýšleného encyklopedického slovníku představitelů meziválečného československého policejního aparátu.

V prostředí policejních historiků, volně sdružených kolem pražského muzea, Martin Kloubek krátce před osudným onemocněním oslavil i své sedmdesátiny. Další ambiciózní badatelské plány bohužel nečekaně zhatila zhoubná nemoc

Ondřej Kolář